

פרשת בראשית

סיום הרמב"ם

שיחה – כ' טבת תשמ"ט

הרמב"ם כותב בהקדמה לספרו - הרי היום הוא יום ההילולא של הרמב"ם - שספר זה הוא בדוגמת חמישה חומשי תורה, וכאשר לומדים את חמישה חומשי תורה, ולאח"ז עוברים ללמוד את ספר הרמב"ם - הרי ספר זה הוא "משנה-תורה" הכולל את כל התורה כולה, את כל ההלכות שבכל התורה - הן תורה שבכתב והן תורה שבעל-פה - שבו מופיעות הן בגלוי; זהו דבר נפלא.

ועל-פי זה מתקבל, שב"משנה-תורה" של הרמב"ם ישנן יותר הלכות, שלא בערך לגבי מה שהיה קודם לכן.

ועד"ז שישנו ענין זה בגלוי בתושבע"פ, שהיא שלא בערך יותר - "עלמות אין מספר", שלא בערך - לגבי ההלכות והעניינים כפי שנאמרו בתושב"כ.

ועד"ז בתושבע"פ עצמה ישנם שלבים שלבים: כפי שהתושבע"פ נחתמה בזמן המשנה, לאחר-מכן - סיום התושבע"פ כפי שהיה בזמן הגמרא על-ידי רב אשי ורבינא, ולאחר-מכן - כפי שהיה בזמן הגאונים, וגם לתקופה זו בא סיום לאחר-מכן.

ועד"ז אנו רואים בספר הרמב"ם לגבי הגאונים - אע"פ שבזמנו כבר הסתיימה תקופת הגאונים, ונוצרו חלוקות חדשות, כפי שהרמב"ם עצמו כותב בהקדמה, שלאחר שהיה סיום הש"ס נתפזרו ישראל בכמה ארצות, וממילא נוצרו קשיים בהסקת הלכה פסוקה, מצד הפלוגתות וחילוקי המנהגים וכיו"ב, והוא יישר את ההדורים בימיו.

*

הרבי מלמד את ההלכה האחרונה

ויהי רצון, שמכל ענייני הסיומים - יהיה כבר בפשטות סיום הגלות, ויחד עמו סיום ההעלמות וההסתרים בעניינים של הבנה והשגה בתורה, שכן "לית תמן לא רמינהו ולא מחלוקת וכו'", כפי שאדמו"ר הזקן מביא באיגרת-הקודש מ"רעיא מהימנא" בנוגע לתורה בכלל, ושם גופא - בנוגע לפנימיות התורה.

וממילא מובן שיתקיימו גם הדברים, בלשון שכותב הרמב"ם: "ובאותו הזמן" - שהדבר יתקיים בזמן זה ממש, שהרי "אותו" מורה על עניין "מראה באצבעו ואומר זה", וכשאומרים "באותו הזמן" מורה כל אחד באצבעו שהכוונה היא לזמן זה; "לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה" - בפשטות, אבל יהיה "רעב לדבר הוי" ו"צמא לדבר הוי", ו"מלחמה" ב"מלחמתה של תורה, שעניינים אלו יהיו גם לעתיד לבוא;

ועד"ז "ולא קנאה ותחרות" - אבל יהיו רק "קנאה ותחרות" בתורה;

וממילא יתקיים "שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את הוי' בלבד" - שהכונה ב"כל העולם" היא לכל העולם כפשוטו;

"ולפיכך" מובן, שמכיוון שישראל הם אלו שבחר הקב"ה, "אתה בחרתנו", בכלל, ובפרט שלעתיד לבוא יהיה עניין זה בגלוי - "לפיכך" בהכרח שהדברים יתקיימו אצלם ביתר שאת וביתר עוז; כי מכיוון שכל העולם אינו עוסק אלא ב"לדעת את ה' בלבד", עם כל פרטי הלשונות שבדבר - "לפיכך" מובן ש"יהיו ישראל

פרשת בראשית

חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים, ושיגו דעת בוראם כי כח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים", עם כל הפירושים שבדבר.

והעיקר הוא - "כמים לים מכסים", שנעשה הביטול ב"מים", "מי הדעת הטהור", כלומר בתורה.

ועל-ידי כך נעשים ישראל דבר אחד לגמרי - על-ידי "אורייתא" - עם קוב"ה, ובאופן של "מכסים", שאין רואים אלא עצמות ומהות, אלא שיודעים שיש שם גם עניין שנתחדש על-ידי מעשינו ועבודתנו.

ובפרט המלים שנדפסו לאחר-מכן - שכאמור לעיל, ישנה שקלא וטריא אם המלים שלאחרי-זה גם הן מהרמב"ם, אבל בכל אופן הן מלים הראויים למקום זה ולספר זה, כיוון שנדפסו על-ידי גדולי ישראל, ועאכ"כ שייכתן שזהו לשון הרמב"ם עצמו - שיקויים העניין בפשטות: "נשלמו הלכות מלכים והחיבור כולו, ברוך שאמר והיה העולם בפרטו ובכללו".

גם בנוגע למלים שלאחר-מכן ישנה שאלה אם זהו לשון הרמב"ם, ובכל אופן - זהו לשון הקשור עם מנהג ישראל בכל מקום, לשון הכולל בתוכו הכל: שיקויים עניין "תם ונשלם, שבח לא-ל בורא עולם".

